

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่

นำเสนอเมื่อ : 4 ก.ค. 2552

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นประเพณีเก่าแก่พิธีหนึ่ง ที่ชาวบ้านแต่ละท้องถิ่นได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณกาล แต่ละท้องถิ่นอาจจะมี ความแตกต่างกันบ้าง ในรายละเอียดปลีกย่อย แต่หลักใหญ่ ๆ แล้วจะไม่แตกต่าง

ผู้เขียนได้มีโอกาสไปร่วมงานขึ้นบ้านใหม่ของญาติผู้ใหญ่ฝ่ายภรรยา ตั้งอยู่เขตอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งพิธีจะมีแตกต่างจากที่เคยเห็นมาบ้าง น่าจะนำมาเผยแพร่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามนี้ไว้ ให้คงอยู่กับชาวอีสานใต้ของเราสืบไป

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นพิธีทำบุญงานมงคลอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการปรารภเหตุดี เพื่อเป็นสิริมงคลแก่เจ้าของบ้านและลูกหลานที่จะได้เข้าพักอาศัย มีความอยู่เย็นเป็นสุข เจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ซึ่งก่อนจะทำบุญเจ้าภาพจะต้องหาฤกษ์ยาม เพื่อให้รู้ว่าวันใดเหมาะที่จะทำพิธี เมื่อได้วันแล้วก็นิมนต์พระ เชิญแขก และพ่อบุรุษที่จะมาทำพิธี อีกทั้งเตรียมสิ่งของเครื่องใช้

ในวันงานดังกล่าว เมื่อถึงเวลา พ่อบุรุษนำใส่ชุดสีขาว สุพายยาม ถือน้ำมนต์และกำธม นำขบวนเจ้าของบ้าน ลูก หลาน และแขกแห่รอบบ้านทักษิณาวรรต ตามขบวนด้วยหางเงิน หาบทอง เจาบานเชิญพระพุทธรูปประจำบ้านนำหน้า บางคนถือเสื้อ หมอน และผลหมากรากไม้ ตามขบวนด้วยความสนุกสนาน ตามด้วยเสียงโห่ร้องกันเป็นระยะ ๆ

เมื่อครบ 3 รอบแล้ว เมื่อมาถึงประตูเข้าบ้าน พ่อบุรุษจะเดินเข้าประตูบ้าน ญาติผู้ใหญ่เจ้าของบ้านมายืนขวางประตูไม่ให้เข้า ทำพิธีสอบถามกันก่อน ตามประเพณี ซึ่งในวันนั้น ได้มีการตั้งคำถามดังนี้

คำถาม : พวกนี้ห้ามกระดอน คอนกะด่า ขนสิ่งขนของมาแต่ไส น่อ ?

คำถาม : ข้า ทาส หญิง ชายได้มาน่อ ?

คำถาม : ข้างม้า วัว ควาย ได้มาน่อ ?

คำถาม : ของอยู่ ของกินเป็นเนื้อเส็กเอ็กกลายได้มาน่อ ?

คำถาม : แห่ลูกทอง มองลูกแก้ว ได้มาน่อ คั่นสิมาค้ำ มาคุณให้ลูกหลาน อยู่ดีมีแสง ก็เชิญขึ้นมาก่อน

คำถาม : คั่นสิมาค้ำมาคุณ ให้อยู่ดีมีแสง ความเจ็บบ่อให้ได้ ความไข้บ่ให้มี เฟ้นได้หยังมาแนนอ ?

หลังจากเข้ามาในบริเวณบ้านแล้ว พ่อบุรุษก็จะทำพิธีบรวงสรวงเทวดา -แม่ธรณี ด้วยอาหารคาว 9 อย่าง อาหารหวาน 9 อย่าง และผลไม้ 9 อย่าง

อาหารคาว หวาน และผลไม้ 9 อย่าง)

อาหารคาว 9 อย่าง ได้แก่ หนึ่งปลาช่อน-
ปลานิล, หมูย่าง, แกงเผ็ดไก่หรือหมู, ลาบ, ไช้พะโล้, ขาหมูพะโล้, หมกปลา, แกงปลา และไก่ย่าง

อาหารหวาน 9 อย่าง ได้แก่
ลอดช่อง, ขนมชั้นหรือตะโก, ทองหยอด, ขนมปัง, แชนวิส, กล้วยแขก, กล้วยบวชชี, ขนมหม้อแกง และขนมปังชนิดอื่น ๆ

ผลไม้ 9 อย่าง ได้แก่ มะพร้าวอ่อน, กล้วยน้ำหว่า 1 หวี, ขนุน, ฝรั่ง, ส้มเขียวหวาน, ละมุด, มะขาม, ลำไย และชมพู

เสร็จพิธีทางพราหมณ์แล้ว ก็จะทำพิธีทางพระพุทธศาสนา เมื่อพระสงฆ์เข้ามาในบ้านแล้ว เจ้าภาพหรือญาติก็จะกราบพระ ประเคนบาตรทำนํ้ามนต์ น้ำดื่ม และเครื่องดื่มต่าง ๆ พิธีกรก็จะเชิญเจ้าภาพจุดธูปเทียน กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย อาราธนาศีล หลังจากรับศีลแล้ว พิธีกรจะกล่าวคำอาราธนาพระปริตร เสร็จแล้วพระสงฆ์ก็จะเจริญพระพุทธมนต์

เมื่อพระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์เสร็จแล้ว เจ้าภาพก็เตรียมอาหาร คาวหวานมาพร้อม แล้วกล่าวคำถวายภัตตาหาร หลังจากพระฉันภัตตาหารเสร็จเจ้าภาพก็เตรียมจตุปัจจัยไทยทานและถวายพระสงฆ์ ๆ จะกล่าวคำอนุโมทนา ประพรมน้ำมนต์ เจิมบ้าน และรดน้ำมนต์ตามเสา และมุมบ้าน เพื่อเป็นสิริมงคลแล้วกราบลาพระเป็นเสร็จพิธี

(พ่อพราหมณ์ ญาติ และแขกผู้มีเกียรติร่วมผูกข้อมือและอวยพรให้กับเจ้าภาพ)

หลังจากพระสงฆ์เดินทางกลับแล้ว ก็จะทำพิธีสู่ขวัญเจ้าของบ้านและลูกหลาน โดยจะมีพานบายศรีขาวดอกคอกไม้ และบาย้มงคล โดยพอพราหมณ์จะรายคาถาเป็นภาษาลาว อันเป็นการเชื่อเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย มาคุ้มครองปกป้องรักษาบ้านเรือน และเจ้าของบ้านให้อยู่เย็นเป็นสุข พอเสร็จพิธีแล้ว พ่อพราหมณ์ก็จะนำผูกข้อมือเจ้าภาพ และลูกหลาน พร้อมทั้งอวยพร และช่วยงานไปพร้อมกัน และตามด้วยแขกและญาติ ก็จะทยอยมาผูกแขนอวยพรกันจนครบทุกคน

สำหรับสิ่งของที่แขกจะนำมาร่วมงาน นอกจากเงินแล้วก็มีหมอน เสื้อ ผูก และสิ่งของมีค่าอื่น ๆ เพื่อมอบให้กับเจ้าภาพไว้ใช้ประจำบ้าน

ส่วนสิ่งของที่เจ้าภาพนำมาขึ้นบ้านใหม่ในพิธีเพื่อเป็นสิริมงคลได้แก่ตุ่มใส่น้ำให้เต็ม หมอน เสื้อ ข้าวสาร ข้าวเปลือก อ้อย กล้วย และไม้มงคลต่าง ๆ

การนิมนต์พระในพิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ นิยมนิมนต์พระ 5 รูป 7 รูป หรือ 9 รูป ส่วนมากจะนิยม 9 รูป เพราะถือว่าเป็นเลขมงคล

พิธีทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นประเพณีที่สำคัญ เราชาวอีสาน ควรจะอนุรักษ์ และสืบทอดกันชั่วลูกชั่วหลาน เพื่อความอยู่เย็นเป็นสุข มีเอกลักษณ์ และคงความเป็นลูกอีสานสืบไป!!!!

